

27 september 1968

Goedenavond, vrienden.

U weet dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. In deze dagen, volgende op de miljoenennota enzovoort, zou ik eens met u willen spreken over:

GETALLEN

Natuurlijk spreek ik niet in de eerste plaats over de getallen en de daaraan vaak toegekende mystieke betekenis. Er zijn collega's van mij, die dit reeds meerdere malen gedaan hebben. Ik wil alleen zo eens wat opmerkingen maken over getallen. Want getallen zijn abstracties, die voor de mens een deel van zijn werkelijkheid pretenderen weer te geven. Daar getallen echter niet in de eerste plaats als aantal, maar veel eerder als vergelijkingen worden gebruikt, kunnen er nogal eens misleidende conclusies worden getrokken.

Men kan bijvoorbeeld stellen: de kosten van levensonderhoud zijn met 10% gestegen. Men noemt daarbij vaak een aantal jaren. Maar even belangrijk is de toestand, die daarvoor ontstond, de stijgingen, die toen optraden enzovoort. Zelfs de wijze waarop men de getallen gebruikt, kunnen bij het weergeven van in wezen gelijke feiten, de mens tot geheel andere associaties en conclusies leiden. Zo kan ik bijvoorbeeld zeggen: de koopkracht van de gulden in 1968 is ongeveer 37 cent vergeleken met de koopkracht van de gulden in 1948. Met andere woorden de mens concludeert nu, dat één gulden na 20 jaren nog slechts rond 1/3 van haar koopkracht heeft behouden. Ik kan echter evengoed stellen: het gemiddelde loon steeg tot rond 4 maal zo hoog, de gulden werd iets minder dan de helft waard. Zelfs indien ik exacte getallen zou geven, zal de conclusie van de mens zijn: men verdient dus werkelijk ruim 2 x zoveel als in 1948, het gaat dus goed. Want getallen zeggen eerst iets door het verband, waarin zij geplaatst worden. Je kunt met dezelfde getallen bewijzen, dat de welvaart steeds groter wordt of dat het land economisch en financieel aan de rand van de afgrond staat. Jammer is daarbij vooral, dat de mensen aannemen, dat cijfers niet kunnen liegen, zonder te beseffen, dat zij alleen als relatieve uitdrukking in de werkelijkheid betekenis kunnen hebben, zodat men de nadruk zou moeten leggen op hetgeen de getallen in de eerste plaats weergeven en niet zonder meer op de cijfers zelf.

Wanneer u hoort wat een planbureau voor de toekomst verwacht, dan is dit een berekening, die gebaseerd is op een gelijkblijvende trend, dus op getallen uit het verleden plus de aanname, dat in de toekomst bepaalde ontwikkelingen zich zonder meer voort zullen zetten. Maar is de conclusie dan wel juist? Zij lijkt waarschijnlijk, maar ontbeert in wezen vaak elke achtergrond, zodra zij meerdere factoren in dezelfde vergelijking tracht op te nemen. Wanneer een levensverzekering wordt afgesloten, betaalt u daarvoor een premie, die is gebaseerd op uw gemiddelde levensverwachting plus de winst, die de maatschappij voor zich wenselijk acht - en dat is veelal rond 50%. Zolang het hierbij gaat om mensen, die onder ongeveer dezelfde omstandigheden leven en ongeveer dezelfde verzorging kunnen verwachten, zal de berekening wel kloppen. Wanneer ik echter in dezelfde polis bijvoorbeeld braak en dergelijke mede op wil gaan nemen, zal de zekerheid waarmee een gemiddelde bepaald kan worden, reeds veel minder worden. Zover het geld betreft, zal de uitkomst misschien nog wel kloppen maar wat de politiek van de maatschappij eist (gesteld ten aanzien van polisvoorwaarden en dergelijke) kan daarin zeker niet geheel worden verwerkt. Ofwel men zal een premie eisen, die in wezen vele malen meer opbrengt dan uitgekeerd zou moeten worden (als gemiddelde dus) dan wel dat het afsluiten van dergelijke verzekering eerder een soort van hazardspel wordt voor de verzekeraar.

Het is duidelijk dat voor een mens die de waarden van eigen leven wil uitdrukken en vergelijken, getallen niet zoveel goede resultaten op zullen leveren. Het zal slechter worden naarmate men meer factoren onder een enkele noemer tracht te brengen. Toch zal men daartoe vaak geneigd zijn. Er bestaat echter een ander soort van rekenen.

Dit geschiedt met het zogenaamde binaire of tweetalige stelsel, en kent hierbij in feite als rekenwaarden alleen nul en één - ofwel neen en ja. Dit systeem wordt bijvoorbeeld door de computers gebruikt, u weet wel, die automatische breinen, die zo ontzettend snel lijken te denken, dat de mensen die er gebruik van maken vaak menen dat zij hun eigen hersenen niet meer hoeven te gebruiken en zo niet meer komen tot een juiste voeding van de computer. Het gevolg is dan dat zij leven in een wereld waarin geen originele gedachte meer wordt toegelaten. Het systeem van de computer is als het ware een standpunt: Ik heb elke keer een keuze. Op grond van vergelijking kan ik tegen elke keuzemogelijkheid neen of ja zeggen. Blijkt na vergelijking het antwoord neen te zijn, dan onderzoek ik de volgende mogelijkheid enzovoorts. Is het antwoord ja, dan betekent dit dat het noodzakelijke materiaal voor een verder antwoord ligt op de weg, die met dit ja begint en op zich weer vele secundaire keuzen in kan houden - enzovoorts.

In feite komt het er op neer, dat steeds weer een vergelijking plaats vindt, waarbij slechts juist of onjuist geconstateerd wordt, zonder dat verdere conclusies noodzakelijk of wenselijk zijn. Langs deze weg kan een computer, die geprogrammeerd is, even goed vertalen, combineren als berekenen, bijvoorbeeld een boek overzetten in een andere taal of de gegevens berekenen, die nodig zijn om een omschreven satelliet in een gestelde omloop rond de aarde te brengen. Let wel, men vergelijkt waarden, ook wanneer men rekent zoals de computer doet. Men moet dus weten wat de eis is, wat de impulsen ten aanzien van een gesteld doel representeren. Dit geldt voor de u beter bekende getallen evenzeer. Zij hebben pas waarde en berekeningen kunnen pas waarde hebben, wanneer wij nauwkeurig weten wat de getallen aan feitelijke waarden representeren. Bij de computer is geen sprake van zelfmisleiding, wanneer maar de juiste waarden zijn gegeven voor de vergelijkingen, die het apparaat moet maken. De nadruk ligt op deze waarden en de berekening is het gevolg van een reeks opeenvolgende vergelijkingen en daaruit voortkomende keuzes, die de uiteindelijke conclusie mogelijk maken; met andere woorden, de computer werkt alleen met waarden, die volgens het geheugen een vaste en gekende waarde hebben.

Anders is het met de mens. De miljoenennota spreekt over miljarden, maar is er één enkele mens op de wereld, die beseft en weer kan geven, direct en niet middels vele vergelijkingen, wat een miljard eigenlijk is, wat dit woord, dit getal betekent? Weet men, wat het opbrengen van dergelijke bedragen in wezen voor de mensen zelf gaat betekenen? In het geheugen van het medium tref ik als gegeven aan, dat iemand berekende, dat het salaris van de koningin enzovoort de Nederlanders per hoofd rond 60 tot 70 centen per jaar kost. Ik neem aan dat hierbij niet de belastingvrijdom van het koninklijk kapitaal is ingerekend. Dit klinkt heel aardig, maar om te weten wat dit in feite betekent, moet je eerst eens nagaan hoeveel Nederlanders in feite belastingen (en dus mede het koninklijk salaris) betalen. Indien wij de niet-belastingplichtigen als kinderen, ouden van dagen en mensen met inkomens onder de belastinggrens aftrekken, blijft ten hoogste nog de helft van het eerste aantal betalers over. Het werkelijke bedrag (hoe onbetekenend ook) blijkt in feite reeds minstens twee maal zo hoog te zijn.

Wil men echter iets zeggen wat werkelijk ter zake doet, dan moet men zich eens af gaan vragen, hoeveel Nederlanders bereid zijn dit kleine bedrag voor dit doel per jaar te betalen en hoevelen dit om welke reden dan ook niet wensen, maar ertoe gedwongen worden. Want dan eerst kunnen wij de kwalitatieve waarde van het gestelde en de gegeven getallen overzien. Wij mogen stellen dat rond 1/2 tot 2/3 van de belastingbetalers zonder meer bereid zal zijn voor dit doel iets op te brengen. Verder zou men na moeten gaan voor hoeveel van deze mensen het op te brengen bedrag werkelijk iets betekent. Dan pas weet men, wat hier werkelijk wordt bedoeld, gezegd, en wat de achtergronden zijn. De suggestie dat een ieder wel 60 cent per jaar zal kunnen missen voor dit doel, blijkt dan in ieder geval onjuist door een niet juiste generalisatie plus de verwaarlozing van onder meer gevoelswaarden, de betekenis van emolumenten als bijvoorbeeld genoemde belastingvrijdom etcetera. In wezen liggen de gegeven cijfers aldus. In dit geval werden getallen gebruikt, om een onbelangrijkheid te suggereren, waar deze in wezen niet bestaat. Op soortgelijke wijze kan men betogen, dat het aantal doden en gewonden in Vietnam per dag zoveel bedraagt, maar dat de slachtoffers van het verkeer in een genoemd land evenveel of meer zijn.

Dat men hierbij twee ongelijksoortige waarden met elkander vergelijkt, vergeet men maar liever, daar men nu kan zeggen: de vrijheid is meer waard dan het verkeer, u moet de gebrachte offers dus in verhouding zien. Zij zijn dan niet zo groot als men doet voorkomen, enzovoort. Het lijkt u misschien ongelooflijk, dat er op sommige dagen meer mensen in Nederland sterven als gevolg van nalatigheid en onachtzaamheid, dan er mensen worden gedood door oorlogshandelingen in Vietnam. Wanneer men de verschillende oorzaken van de dood over het hoofd ziet en daarmee ook de emotionele gevolgen, zal een dergelijke beschouwing kunnen bijdragen tot een onjuiste houding in het gehele leven.

Aan de andere kant vinden de mensen het prettig om, wanneer zij anderen vertellen wat wel goed is en wat niet, hun argumenten met getallen te larderen. Hoe vaak hoort men niet argumenten in de geest van het volgende, dat ik bewust in het absurde trek:

"Meneer de voorzitter, ruim 60 % van de Nederlandse bevolking beschikt niet over goede en voldoende ruimte voor het beoefenen van atletiek en gymnastiek..... " Waarbij men er dan maar liever niet over spreekt, dat een groot deel der mensen geen behoefte gevoelt om dergelijke vormen van lichaamsbeweging te beoefenen en een aandrang daartoe terecht als een aantasting van hun persoonlijke rechten en vrijheden zouden ervaren. Het argument suggereert echter, dat een groot tekort aan ruimte op dit gebied bestaat, terwijl er in feite niets meer of minder wordt gezegd dan: "wanneer alle Nederlanders aan gymnastiek en atletiek zouden willen doen, zou voor 60 op de 100 niet voldoende gelegenheid aanwezig, zijn, het wordt tijd dat wij daaraan eens iets gaan doen". Maar de eisen, die op dergelijke argumenten volgen zijn, ofschoon volgens de cijfers juist, gezien tegen de werkelijkheid, vaak kolder. Vooral kleine pressiegroepen maken van een soortgelijke argumentatie maar al te vaak gebruik en de mensen laten zich maar al te vaak door de gegeven cijfers overtuigen. Men zou zich in de eerste plaats echter weer af moeten vragen, wat nu wel de kwalitatieve waarde van dergelijke getallen en berekeningen is.

Men meent misschien dat dit alles met geestelijke waarden, juist leven en persoonlijke ontwikkeling maar weinig te maken heeft. Zoals velen menen dat berekeningen en de controle daarvan eigenlijk een zaak zijn voor boekhouders, accountants en de Rekenkamer. Juist is dit niet. U leeft in een wereld, waarin getallen enorm belangrijk zijn, een wereld, waarin de cijfers vaak meer tellen dan menselijke waarden en mogelijkheden. Denk eens aan de cheque of het loonzakje, die in uw leven zo belangrijk plegen te zijn. Kijkt u in de eerste plaats niet naar de getallen, of bent u verstandig en registreert u niet in de eerste plaats het getal, maar de werkelijke koopkracht, de door de cijfers voorgestelde reële mogelijkheden? Mijns inziens kijken de meeste mensen meer naar het getal dan naar hetgeen daardoor feitelijk wordt weergegeven. Wat wijst op een laksheid van denken, die ook in andere opzichten een verkeerde voorstelling van de werkelijkheid - en een onjuist streven kan betekenen.

Zoals u natuurlijk wel gelooft dat het goede in de wereld bevorderd kan worden en dat er mensen zijn, die dit ook werkelijk zullen doen, maar uzelf als enkeling niet in staat acht iets dergelijks te doen, omdat u 'maar één mens tegen zovelen' bent. Maar is een dergelijke stelling nu wel waar en is de vergelijking, die u maakt tussen de enkeling en de massa wel juist? Steeds weer blijkt, dat één enkele mens, die weet wat hij wil, in staat is duizenden anderen, die dit niet weten, achter zich te krijgen, terwijl één enkele man soms in staat is het lot van een geheel volk te bepalen. Wij mogen de mogelijkheden en de invloed van de enkeling kennelijk niet onderschatten. De stelling: ik ben maar een enkeling tegenover alle anderen, is een getalsmatige vergelijking, die veronderstelt dat alle delen van de vergelijking een gelijke of tenminste een gelijksoortige inhoud hebben. Dit is echter niet het geval, zodat de bewuste en strevende eenling zeker niet met de massa kan worden vergeleken en behandeld als een gelijkwaardig deel van degenen, die niet weten, wat zij eigenlijk willen. Het nadeel van het denken in aantallen, het werken met cijfers is, dat men er steeds weer toe wordt gebracht, dit wel te doen en zo als het ware appels, peren en katten bij elkander op te tellen.

Er zijn vele factoren, die men niet in getallen en cijfers weer kan geven. Ik kan stellen dat de behoefte per hoofd aan spijsvetten bij de Nederlandse bevolking een bepaalde grootte heeft.

Dat is alles geheel juist, maar men zal nu al snel beweren, dat het verder dus niet van werkelijk belang is, in welke vorm die vetten worden opgenomen, zodat men spijsoliën, margarine, andere vetten en roomboter met elkander vergelijkt. Men vergeet daarbij dat een verschil wordt geproefd, wat weer voert tot een verschil in waardering en zo tot een verschil in de mate van vertering. Toch zullen er mensen zijn die margarine eigenlijk lekkerder vinden dan roomboter, of raapolie lekkerder vinden dan margarine. Dit kan men in getallen niet weergeven, daar bovendien de smaak van de mens ook nog kan veranderen.

Voor u betekent dit, dat u uw beoordeling van de wereld niet alleen op cijfers en vergelijkingen zonder meer kunt baseren. U kunt niet zonder meer zeggen, dat er op de wereld zoveel mensen zijn, die gebrek lijden, omdat u ziet dat zij niet hebben wat u als noodzakelijk voor het leven beschouwt. U zou eerst moeten trachten de kwaliteit van dit 'gebrek lijden' te monsterezen volgens de waarde, die de mensen in kwestie zelf hanteren.

In Biafra verhongeren de mensen, dit is werkelijk een gebrek. Een dergelijk gebrek moet dus een zekere prioriteit hebben, wanneer u het gebrek in de wereld wilt bestrijden. Elders is misschien gebrek aan scholen of onderbroekjes enzovoort, maar dit is secundair. Indien u werkelijk wilt helpen zult u de mensen die verhongeren, eerst alles moeten geven wat zij nodig hebben. Onderwijs kan nog wel even wachten en degenen, die niet voldoende kleding hebben, kunnen waarschijnlijk nog wel een tijdje in hun niksje blijven lopen. Door deze wijze van denken kan men bepalen wat werkelijk belangrijk is en wat eigenlijk niet zo zeer van belang is voor het ogenblik. De mensen op aarde reageren echter anders. Zij stellen dat je alle erkende tekorten gelijktijdig moet trachten op te heffen. Ik kan mij voorstellen dat een religieus mens het jammer vindt, wanneer men in een bepaald land nog niet kan beschikken over een drukkerij om bijbeltjes en traktaatjes te drukken. Maar als een ander gebrek heeft aan eten, medische verzorging, is dit primair en zowel geestelijke als stoffelijke noodzaken zouden moeten staan boven economische als bijvoorbeeld een gebrek aan machines. Men zou een rangorde moeten opstellen, niet een getalsmatige behoefte-erkenning, waarin alle waarden en noodzaken als gelijkwaardig zijn geregistreerd. Ook u bent echter geneigd de differentiatie achterwege te laten.

Men realiseert zich niet dat juist de kwalitatieve bepaling van aantallen een zeer grote betekenis heeft. Ik geef een voorbeeld. Er dreigt overbevolking, maar wanneer men bij de beperking van het nageslacht de nadruk legt op degenen, die zelf deze noodzaak inzien en begrijpen, zullen de meest verstandige en sociaal voelende mensen het minste nageslacht voortbrengen. De anderen, die slechts uitgaan van hun eigen behoefte om nageslacht voort te brengen of onverschillig zijn voor de ontwikkelingen zullen echter zonder enige beperking verder voortbrengen. Het gevolg is dat de stommelingen en de egoïsten de overhand gaan krijgen. Ik weet niet of dit op het ogenblik reeds gebeurd is, maar.....

Ook wanneer het gaat om geestelijk werk, klinken getalsmatige bepalingen vaak beslissend. Er zijn mensen die stellen: ik zou voor geestelijk werk wel elke dag vijf minuten uit kunnen trekken, maar in die tijd kan ik mij toch niet voldoende concentreren en ik heb eenvoudig de tijd niet om uren per dag te besteden aan geestelijke dingen, dus heeft het voor mij geen zin. Uitgaande van getallen, in casu beschikbare tijd en daaraan verbonden waardering van mogelijkheden, heeft men gelijk. Toch ken ik mensen, die met één enkele minuut per dag aandacht voor geestelijke dingen veel bereiken, terwijl ik mensen ken, die dagen lang mediteren zonder iets meer te bereiken dan een steeds verder gaande vorm van zelfbedrog. Mensen die hun gehele leven wijden aan geestelijke dingen, blijken vaak in geestelijk opzicht minder te bereiken dan iemand, die per dag maar één enkele of enkele minuten intens wijdt aan deze zaak. Ook hier is dus het getal misleidend, zodra wij aantal zonder meer gaan beschouwen als een kwaliteit, de weergave van een feit. Slechts indien wij het getal beschouwen als de begrenzing van een gebied, waarbinnen een differentiatie en kwaliteitsbepaling nog steeds noodzakelijk is, kunnen wij met getallen verder komen.

Vaak word door getallen een strijd veroorzaakt, die geheel zinloos is, tenzij wij durven uitgaan van andere dan getalsmatige factoren. Men stelt bijvoorbeeld dat de aarde rond 800.000.000 jaren oud is. Men heeft dit middels allerlei procedures bepaald.

Maar anderen tellen de tijd, zoals deze in de bijbel tot uiting komt en berekenen bijvoorbeeld het aantal geslachten in Nummeri, om dan tot de conclusie te komen dat de mensheid maar rond 8000 jaren oud kan zijn. Zij zeggen eenvoudig: 'Het staat zo in de bijbel, dus is het zo. Uw bewijzen hebben geen waarde daar God zeer wel in staat was om de aarde te scheppen met alle fossielen, steenkoollagen enzovoorts, waarop u uw berekeningen baseert of mede baseert.' Dergelijke strijdpunten waren vooral enige tijd geleden aan de orde van de dag en werden als zeer belangrijk beschouwd. In feite weten echter de wetenschapsmensen niet veel zekerder, hoe oud de wereld is dan degenen, die zich aan hun Bijbelse berekeningen houden. Want wanneer wij de bijbel met open verstand lezen, moeten wij concluderen dat het hier gaat om het bestaan van een bepaald ras of een bepaalde soort mens. Adam en Eva zijn de prototypen van dit ras, niet van het leven, daar hun zoon weg kan vluchten naar een ander volk, wat impliceert dat zij niet de enige mensen waren, maar wel de eerste mensen van een bepaald ras.

De wetenschapsmens gaat bij zijn bepalingen uit van de tijd, waarop een eerste massa ontstaan is of ontstaan kan zijn, die later werd tot de aarde, die men nu kent. Men kan wel argumenteren, maar volgens mij zijn dit geen vergelijkbare waarden meer. De strijdenden preken over geheel iets anders, zonder dit te beseffen. Zo spreekt men over de schepping van de wereld in dagen. In de wetenschap spreken wij over natuurlijke perioden waarbinnen bepaalde ontwikkelingen plaats vonden. Nu is een periode de tijd waarin licht en duister elkander afwisselen. Daar er geen aarde was toen God zijn scheppingswerk begon, kunnen wij niet zeggen wat een dag in de bijbel wel betekenen moet. Tijdsbepalingen zouden ten hoogste mogelijk zijn, wanneer wij zouden weten wat voor God één dag is. Waardoor een strijd hierover eveneens zinloos wordt.

De dienaren van de letter nemen ook de getallen echter als letterlijk en zijn blind voor het feit, dat deze getallen en aanduidingen wel eens vergelijkend zouden kunnen zijn of zelfs op geheel verschillende waarden betrekking zouden kunnen hebben, die men als mens niet kent. Dit betekent echter, dat wij, zodra het verder gaat dan het heden, geen absoluut vertrouwen kunnen stellen in hetgeen de wetenschap zegt, maar evenmin kunnen vertrouwen, dat hetgeen wij uit heilige boeken als de bijbel begrijpen een weergave is van de letterlijke waarheid. Wij staan, zodra het verleden of toekomst betreft, in een grote vaagheid, waarin geen vaste waarden omschreven kunnen worden doch slechts vanuit het heden een verklaring of benadering gegeven kan worden, die voor het heden voldoet, zonder dat zij ook juist hoeft te zijn.

Waaruit wij dan weer kunnen afleiden, dat het getal dus alleen vandaag, en kwalitatief bepaald, enige waarde kan hebben. Ik kan hier tellen hoeveel mensen aanwezig zijn. Ik kan zelfs op grond van dergelijke vaststellingen berekenen, hoeveel mensen over het gehele jaar lichamen aanwezig zijn geweest. Maar hoe velen van hen niet slechts stoffelijk, maar ook met al hun geestelijke vermogens hier aanwezig zijn, zelfs nu, weten wij niet op grond van onze telling. Zodat je daarvan dan alleen maar het beste kunt hopen, maar aan het stoffelijk aantal nooit conclusies kunt verbinden ten aanzien van de geestelijke betekenis van de bijeenkomst.

Trouwens, eerlijk is eerlijk. Wanneer wij van uw stoffelijke aantallen zouden moeten uitgaan om te bepalen in hoeverre de Orde succes heeft, dan zouden wij onmiddellijk moeten constateren, dat ons werk eenvoudig een flop is: elke week hier 30, daar 40 of 50 mensen betekent niets, vergeleken met de wereldbevolking. Zelfs indien wij het totaal van alle belangstellenden in alle landen zouden nemen, blijkt cijfermatig het aantal zodanig klein te zijn, dat van een mislukking gesproken zou moeten worden.

De feiten liggen echter anders dan door de getallen alleen wordt gesuggereerd. Stel dat ik op één enkele bijeenkomst in een week van bijeenkomsten van rond 40 personen, één enkele mens kan beïnvloeden, zodat hij iets anders reageert dan zonder dit te verwachten zou zijn. Deze ene mens gaat anders denken, grijpt in het leven daardoor op een andere wijze in en beïnvloedt zo in mindere of meerdere mate het leven van anderen. Stel dat dit in een week rond 100 mensen zijn. Ook deze mensen zullen hierdoor iets anders reageren en op hun beurt de reacties van vele anderen beïnvloeden. De verandering lijkt onbetekenend, maar door het grote aantal van diegenen, die hierdoor direct of indirect beroerd worden, is het eindresultaat toch groot.

Het geheel doet wat denken aan een zogenaamde kettingbrief, waarbij het aantal in omloop zijnde brieven met een mathematische reeks toeneemt.

Wanneer hier per keer 10.000 mensen bijeen zouden komen - wat voor het bestuur aangenaam zou zijn, daar de inkomsten daardoor beter zouden zijn. Er zijn trouwens mensen die dit voordeel reeds ontdekt hebben en het exploiteren. Dat zijn de mensen die geestelijke leringen aan de massa geven en met plastic emmertjes collecteren. Het resultaat van dergelijke monsterbijeenkomsten zou veel kleiner kunnen zijn dan van aantallen als op het ogenblik normaal is. Juist dergelijke massale bijeenkomsten, die getalsmatig veel belangrijker lijken, brengen met zich dat men een gemiddelde moet aannemen, dat te laag ligt. Het gevolg is dat er een soort verstarring optreedt, een soort geestelijke reumatiek, die op den duur de noodzakelijke ontwikkeling en verandering zelfs onmogelijk gaat maken.

Wat wij echter, ook voor een geestelijk bewustwording, van node hebben, is vooral verandering, ontwikkeling. Daardoor is het voor ons mogelijk over ons werk te spreken als iets, wat belangrijk en vruchtbaar is. Maar dan mogen wij niet naar aantallen zien, doch moeten wij alles voornamelijk kwalitatief beschouwen. Kwantiteit is alleen belangrijk, wanneer de kwaliteit daaronder niet lijdt.

Bij uw voeding geldt immers hetzelfde. Het gaat er niet om hoeveel calorieën u in een bepaalde periode door de slokdarm weet te persen, maar om de hoeveelheid voedingsmiddelen, die u op de juiste wijze kunt verwerken en verteren. Het rendement van de voeding is dus minstens zo belangrijk als de hoeveelheid. Zo moet je ook stellen, dat het niet van belang is dat je zoveel mogelijk geestelijk voedsel tot je neemt, maar dat het belangrijk is, dat de opname voldoende is en het opgenomen wordt verwerkt. Wanneer hetgeen je verwerkt, voldoende is om een voortdurend verder gaande bewustwording mogelijk te maken en een soort geestelijke gezondheid tot stand te brengen of in stand te houden, is alles in orde. U kunt echter alle geestelijk voedsel, dat er in de wereld is, tot u nemen, zonder daarvan iets beter te worden. U zou zelfs een soort geestelijke verlamming daardoor op kunnen lopen, die het u onmogelijk maakt geestelijk ook maar één enkele stap te doen. Dit treedt voornamelijk op, wanneer u in alle geestelijke waarden, die u ontmoet, alleen zoekt naar een bevestiging van hetgeen voor u reeds als juist of als waar geldt.

Getallen bevorderen de bij de mens toch reeds aanwezige neiging om voor alles naar een bevestiging van het bestaande te zoeken. Blijkt dit onmogelijk, dan zal men de getallen vaak gebruiken voor zogenaamde extrapolaties, waardoor men een droom omtrent de toekomst op kan bouwen, die eigen denken toch weer bevestigt. Hierdoor zullen handelen en denken de nodige flexibiliteit ontberen en een aanpassing in het heden moeilijker maken. Men stelt bijvoorbeeld dat er in 1980 op de Nederlandse wegen een bepaald zeer hoog aantal auto's zal rijden. Men zou echter ook rekening moeten houden met de toenemende gevaren van een dergelijk druk verkeer, waardoor per dag ook veel meer auto's verloren zullen gaan, terwijl ook veel meer mensen dan nu een deelname aan het verkeer op deze wijze zullen afwijzen, gezien de daaraan verbonden gevaren. Wanneer het aantal wagens op de wegen toeneemt met de factor 1, zal het aantal ongelukken toenemen met het aantal 2, toename aantal 2, toename ongelukken met 4. De nadruk zal dus op andere middelen van verkeer komen te liggen. Met andere woorden, is het berekende wel juist? Bovendien, het verkeer op de wegen zal steeds langzamer worden, zodat tijdwinst niet meer behaald kan worden door vervoer met auto's. Kleine oorzaken zullen steeds grotere vertragingen ten gevolge hebben. Misschien kunt u zich auto's voorstellen met zuurstof aan boord om koolstofmonoxidevergiftigingen te voorkomen en om de lange tijd van wachten in opstoppingen te korten.

Ik kan mij niet voorstellen dat werkelijk zoveel mensen dit alles op de koop toe blijven nemen. Ik meen ook dat in de toekomst de auto een geheel andere functie krijgt in het bestel en minder een kwestie van status of snel vervoer wordt, maar eerder een hulpmiddel dat alleen gebruikt wordt waar andere mogelijkheden ontbreken. En daarmee zijn alle nu daarover gemaakte berekeningen op zijn minst twijfelachtig geworden.

Degenen die met getallen werken, zullen echter met dergelijke factoren geen rekening houden, zij stellen eenvoudig: op dat ogenblik waren er zoveel auto's op de wegen, nu zijn er zoveel, dus kan hieruit het getal, dat morgen op de wegen zal zijn, zonder meer worden afgeleid.

Geestelijk droomt men vaak ongeveer hetzelfde. Men stelt bijvoorbeeld dat de mensen vroeger vroom waren, nadachten over God en zich met de wijsheid van de geest bezig hielden, en constateert dat er nu veel minder mensen zich met dergelijke dingen bezig houden. In cijfers uitgedrukt kan men een vervlakking en ontkerstening wel aannemelijk maken maar uitgedrukt in gevoelens, intensiteit van beleven, blijkt eerder het omgekeerde. Dan blijkt namelijk dat deze zogenaamde geheel verstoffelijkte tijd in verhouding veel meer mensen voortbrengt, die geestelijk bewogen zijn. Dan blijkt dat veel meer mensen een vorm van idealisme kennen en beleven, waardoor veel meer mensen dichtbij mystieke waarheden komen te staan dan in het verleden. Zelfs in deze tijd kan men reeds constateren dat zekere vormen van mystiek (ontmoeting met het Hogere als denkbeeld, praktijk, beleving) sterk groeit, terwijl de existentialistische opvattingen van het bestaan, die maar al te vaak juist het tegendeel waren en zeer pessimistisch waren, in betekenis steeds meer gaan afnemen.

Daar het u interesseert: het existentialisme is in feite een soort bestaanspessimisme, waarbij men uitgaat van de vraag: wat is mijn bestaan en wat is de waarde daarvan? De mystiek daarentegen gaat uit van de stelling: ergens in mij beleef ik, en ik erken in mijzelf en in de wereld de waarde van mijn belevingen. Zelfs wanneer men in meer religieuze zin deze dingen vergelijkt, blijkt dat het existentialisme uitgaat van het bestaan, zoals men het nu kent, om daaruit dan misschien tot enige beleving te komen, terwijl de mystiek juist uitgaat van de innerlijke beleving en tracht het bestaan hiermede harmonisch te maken. Wat heus een groot verschil is.

De neiging tot mystiek denken en leven neemt hand over hand toe. Wanneer de studenten in grote steden relletjes veroorzaken, denkt u waarschijnlijk in de eerste plaats aan de negatieve aspecten daarvan. De schade, de pretentie, het opscheppen van deze jongeren. U hebt misschien wel gelijk. Men zou het heus vaak rustiger aan kunnen doen en het gaat soms velen ook in de eerste plaats om het relletje. Maar bezie het nu eens anders. Is het niet hartverheffend om te zien, hoe de jonge mensen zich steeds meer met de wereld, met het geheel bezig gaan houden en niet meer zeggen: zolang wij nu maar zeker zijn dat wij later een goed betaalde baan krijgen, geloven wij de rest wel... Wie eerlijk is, zal toe moeten geven dat deze jonge mensen niet alleen maar vechten voor zichzelf en eigen belangen, maar in wezen zoeken naar een wereld waarvan zij dromen.

Al blijkt dit niet altijd uit hun optreden. Wanneer men de motieven van de jongeren waarneemt, blijkt echter steeds weer dat zij zoeken naar een wereld van vrede, een wereld met harmonie. En zij hebben daarvoor veel over, want de risico's die zij daarvoor nemen, ook persoonlijk, zijn lang niet altijd gering. Zij moeten toch voor dergelijke, de gehele mensheid betreffende dingen, toch wel veel gevoelen om daaraan zoveel tijd te besteden, die uiteindelijk niets oplevert en wel aangenamer zou kunnen worden doorgebracht. Men zou over hetgeen hen beweegt, mogen spreken als een vorm van mystiek, een soort sociale mystiek misschien. Met getallen kan men dergelijke dingen nooit bepalen. Men kan natuurlijk wel berekenen hoeveel studenten er zijn en zelfs de ogenblikkelijke behoeften na kunnen gaan om te weten, hoeveel studenten in een bepaalde richting er eigenlijk meer zouden moeten zijn, of hoeveel er te veel zijn gezien de behoefte. Men kan met getallen wel nagaan wat bijvoorbeeld de toepassing van een numerus clausus zou betekenen, maar niet bepalen wat de kwalitatieve betekenis ervan is.

Men kan zeggen dat men in Nederland behoefte heeft aan meer doktoren, dat is natuurlijk best. Ik vraag mij alleen af wat men in feite van node heeft: een kleiner aantal geneesheren, die werkelijk het genezen als een roeping voelen en dus voor de mensen iets willen zijn (zo dat zij juist daarom hun beroep hebben gekozen) of een veel groter aantal technisch wel bekwame lieden, die hun beroep voornamelijk hebben gekozen, omdat het status geeft, een goed inkomen brengt en het je na enige tijd mogelijk maakt enkele malen per jaar naar de Riviera te gaan, maar op zaterdag en zondag niet thuis zijn of de telefoon afzetten, omdat er immers een

nooddienst is, die de verantwoordelijkheid overneemt. Met andere woorden, niet alleen de aantallen, maar vooral ook de kwaliteit is hier van belang.

Geestelijk hebben wij behoefte aan mensen met een werkelijke roeping. Deze roeping hoeft niet zo spectaculair te zijn. Iemand die een roeping heeft, hoeft nog niet buiten het leven te staan en de werkelijkheid ervan van zich af te wijzen, zelfs bij de priesterroepingen dezer dagen is dit niet meer het geval, wat overigens de hogere geestelijkheid zeer schijnt te verdrieten. De idealistische benadering van een taak, deze gevoelsmatige benadering van de mens en van problemen, iets wat niet cijfermatig kan worden uitgedrukt of berekend, is van het hoogste belang voor allen, in de stof zowel als in de geest. Het gaat er om, dat je werkelijk met vreugde en inzet van de gehele persoonlijkheid je gekozen taak volbrengen kunt. Ik bedoel niet een roeping, zoals bij velen die zich geroepen voelen om bijvoorbeeld minister-president te zijn. Want dit is een beroep, waarvoor velen zich geroepen achten en weinigen uitverkoren worden en nog minder er werkelijk iets van terecht brengen. Roeping kan betekenen, dat men in het leven zich als taak stelt bijvoorbeeld kinderen iets gelukkiger te maken, voor anderen het leven wat minder somber te maken, zo goed als het vervullen van een bepaalde sociale taak. Alles kan een roeping zijn. Is de roeping aanwezig, dan zal achter het uiterlijk ook een geestelijke werking een rol spelen. En waar een geestelijke werking is, is bewustwording een directe confrontatie met iets anders dan het zuiver materiële. Getallen kunnen iets dergelijks nooit juist uitdrukken.

Ik kan natuurlijk de cijfers een mystieke betekenis geven. Maar dit is subjectief en heeft met de werkelijke waarde van getallen weinig of niets te doen. De cijfers worden dan tot middel voor een innerlijk proces, een realisatie, die niet zonder meer in het getal uitdrukbaar is. Het cijfer is in dergelijke gevallen het symbool voor een denkbeeld, dat in zich wel associatief blijft, maar toch geheel willekeurig gekozen kan worden.

Men meent vaak dat mystiek in de cijfers gevonden kan worden. Maar in wezen ligt de mystiek in de mens en is het cijfer slechts de (subjectieve) weergave daarvan. Zoals bij roeping. Het is niet in de eerste plaats een functiebepaling, maar een innerlijke confrontatie met het onbekende, waardoor de mens, emotioneel en met overgave van zijn gehele wezen, een bepaalde toestand nastreeft. De uiterlijke waarden der roeping geven dan slechts deze innerlijke toestand weer en een roeping tot eenzelfde beroep kan dan ook voor verschillende mensen verschillende achtergronden hebben. De mens is geneigd de uiterlijkheden als bepalend te beschouwen, ook in dit geval. Zoals sommige systeemidealisten voor zich menen te hebben uitgekiend, welke regels en instelling een ieder moet hebben om te komen tot een ideale vorm van bestaan. Zij vergeten hierbij dat alle mensen anders zijn, zodat een gemeenschappelijke norm niet hanteerbaar is, zodra het om méér dan uiterlijkheden gaat.

De werkelijke idealist, zoals de werkelijke geroepene, vraagt zich niet af of dit voor een ieder juist is, of dit past in de werkelijkheid enzovoort. Hij weet alleen, dat hijzelf niet anders kan. Hierbij speelt een innerlijke beleving steeds weer een rol, die men wel de directe innerlijke confrontatie met God noemt. Nu gaat mij dit laatste wel wat ver, maar een confrontatie met iets, dat is zeker. Misschien met de goedheid van het bestaan, een confrontatie met het bewustzijn van het Al, een ontmoeting met een onbestemd iets, dat een zuiverder en beter leven omschrijft dan het zuiver menselijke. Een dergelijke beleving verandert de mens niet geheel. Degenen die iets dergelijks hebben doorgemaakt, kunnen verder misschien vervelende, zeurderige mensen blijven, maar wanneer dat ene punt, wat beleefd werd, op de voorgrond staat, zijn zij opeens goed, dan kunnen zij eenvoudig niet anders dan goed zijn. Van dergelijke mensen komen er gelukkig meer op de wereld in deze tijd.

Natuurlijk doen die mensen niet alles, zoals anderen menen, dat het moet of mag. Zij hebben de neiging alles wat niet met hun erkenning of ideaal strookt, als onbelangrijk te beschouwen. Wat vervelend is, maar voeren kan tot een vereenvoudiging van het leven. Denk maar eens aan de wetboeken en de vele bijkomende verordeningen en bepalingen, die overal in uw land bestaan. Het aantal doet je gewoon duizelen. Toch kunnen al die regels, wetten, maatregelen enzovoort in hun grote veelheid in vele gevallen niet op tegen één enkel menselijk gezond verstand.

Wetten moeten de uiting zijn van een gezond verstand, niet de beperking ervan. In esoterische leringen, godsdiensten enzovoort treffen wij reeksen van regels, wetten enzovoort, die in aantal alles overtreffen, wat je in de wetboeken van een natie kunt vinden. Zij lijken de mens te willen indelen volgens juist denken en leven. Maar ook al die wetten, regels, gezagsdragers, moeten wijken wanneer er een enkele entiteit optreedt met een werkelijk gevoel van roeping. En dan is het nog niet eens van belang of zo iemand nu wel openlijk in een God gelooft of niet. Want ook hier zijn regel enzovoort in wezen slechts uiterlijkheden. In het leven moeten wij echter steeds weer komen van de uiterlijke verschijnselen tot de essentie.

Wanneer men de essentie der dingen zoekt, kan men met rede en getallen weer het gebied omgrenzen, waarbinnen de werkelijke essentie zich bevinden moet, bepalen kan men die essentie echter door beleving, zodat de middelen om dit te bereiken in wezen steeds subjectief blijven. Een mens kan geen getal, geen nummer zijn. Men kan met cijfers en berekeningen zijn leven en werken nimmer geheel juist bepalen, waarderen of richten. Wanneer een mens al met getallen en cijfers wil werken op dit terrein, zal hij misschien het tweetalig systeem kunnen gebruiken. Hij zal dan steeds als volgt moeten reageren:

"Ik voel, weet of meen, dat dit en dat mogelijk is, wat zou volgens mijn gevoel het meest juiste zijn. Geen compromissen, maar een directe keuze tussen mogelijkheden a en b als het ware. Het gaat erom ja of neen te zeggen. Relatieve oplossingen, vergelijkingen van wat beter en minder goed zou zijn, hebben hierbij geen zin."

De mens die zo reageert, zal in zijn leven net als de computer het ideale antwoord zoeken op zijn problemen. Hij zal daarbij, daar hij altijd als levend wezen, sprekend over eigen leven, alle voor hem belangrijke gegevens kent, dit antwoord altijd ook vinden. Het gevonden antwoord heeft niets te maken met de wereld, de stellingen of meningen van anderen, maar met de werkelijke waarden die voor het eigen Ik bestaan.

Nu weet ik wel dat de mens geen computer is. Maar door te leven bouwt men zelf een reservoir van referentiemogelijkheden op. Er is een geheugen, dat niet geheel bewust gekend wordt, maar door de werken op de door mij omschreven wijze zal men, ook zonder beredeneringen, de juiste herinneringen en daarmee de juiste impulsen kunnen vinden, die passen in eigen leven en beleven. De beleving zorgt ervoor, dat steeds nieuwe data in het Ik worden verankerd, zodat steeds juist en meer gespecificeerd kan worden gereageerd op de problemen die men ontmoet.

Ik zou hierover meer kunnen zeggen, maar wil volstaan met de opmerking, dat voor de mens het ja-neen-systeem veel grotere voordelen heeft dan het systeem dat werkt met tussenwaarden en meerdere mogelijkheden, omdat het ja-neen-systeem altijd tot een definitieve beslissing voert, terwijl andere systemen kunnen voeren tot onbeslotenheid en zelfs daadloosheid. Langs deze weg kunt u natuurlijk alleen vanuit, en in uzelf tot een oplossing komen. Voor anderen gaat dit niet op omdat u ten aanzien van deze anderen niet over voldoende referentiewaarden kunt beschikken. Is er dus voor het Ik alleen sprake van zwart - wit in absolute zin, zo zal bij onze beschouwing van anderen wel gerekend moeten worden met een bijna oneindig aantal schakeringen tussen deze beide waarden. Dit maakt het mogelijk de waarden, die in anderen liggen, juist te erkennen, zonder voor hen te beslissen. Wat je eigen gedrag betreft, is er echter alleen de ja of neen keuze, zodat het Ik voor zich altijd juist zal reageren op de anderen.

Ik ga nog een enkele stap verder. Waarheid is altijd relatief, zoals ook een cijfer altijd relatief is: waarheid wordt bepaald door mijn besef, dus de kwaliteit van erkenning. Het getal 9 wordt in feite bepaald door datgene waarvan het aantal zo wordt weergegeven. Negen eieren zijn hoogstens een grote omelet, negen diamanten kan macht en kapitaal betekenen. Rekenen en berekenen, ook in eigen leven, is alleen mogelijk, wanneer ik hetgeen achter de getallen schuilgaat kan definiëren. Elke definitie zal subjectief blijven in eigen denken, streven en zijn mede-inhouden. Elke relatie die ik erken in het Al, bepaal ik in verband met mijzelf, zodat zelfs in het Al geen relaties werkelijk objectief kunnen worden gesteld, geestelijk of materieel.

Geen enkele waardering, die het Ik heeft, voor wat dan ook, is objectief, doch altijd relatief in verband met eigen wezen, daar de basis steeds weer het Ik is. Vandaar, dat objectiviteit in feite voor mens en geest niet bestaan. Geen enkele bepaling van waarde, betekenis enzovoort is objectief, daar men alleen door vergelijkingen tot iets dergelijks kan komen. Getallen geven de indruk van objectiviteit. Deze schijn is misleidend en voert vaak tot verkeerde stellingen en reacties. Waarheid vinden is dus bijna onmogelijk, maar het vinden van aan persoonlijke waarheid is steeds de erkenning van relaties, nooit een van het Ik losstaande erkenning of waardering. Een gemeenschappelijke 'waarheid' kan nooit bewezen worden aan de hand van cijfers of denkbeelden alleen, doch zal steeds weer moeten berusten op bewijs, op voor allen gelijkkelijk kenbare feiten. Al bent u 100 malen bij de tandarts geweest, het plomberen van een tand of kies is steeds weer enigszins anders. U hebt misschien wel een beeld van wat het ongeveer kan zijn, maar het werkelijke resultaat zal afhankelijk zijn van de creativiteit, de bekwaamheid van de tandarts enzovoort. Vele variabele omstandigheden werken samen, zodat men wel een algemeen beeld kan hebben voor de behandeling, maar eerst nadien werkelijk kan weten wat het nu is. Naarmate meer behandelingen werden beleefd, zal echter het beeld de werkelijkheid meer kunnen benaderen. Dit betekent dat wij ook niet met enige zekerheid kunnen berekenen hoe wij morgen zullen staan tegenover God of onze medemensen. Het heeft weinig zin zich hiermede steeds weer bezig te houden op speculatieve wijze. Slechts ervaring plus de omstandigheden van het heden bepalen immers werkelijk welke de verhouding was en zal zijn. Absolute waarheid kun je alleen beleven, niet berekenen.

Indien u een keuze moet maken in eigen leven, is daarom het door mij reeds aanbevolen binaire systeem het beste. Zelfs indien men vele mogelijkheden erkent, zal men slechts enkele aanvaardbaar vinden. De vraag: 'is dit het beste', zal dan een definitieve en voor het Ik aanvaardbare keuze snel mogelijk maken, zolang men de moed heeft van zichzelf uit te gaan. Een persoonlijke waarheid kan zo gevonden worden. Werk niet met gradaties, maar met absolute waarden in eigen leven. Alleen zo kun je de waarheid in en omtrent jezelf werkelijk leren kennen. De jonge mensen van deze tijd zijn veel meer dan de ouderen geneigd tot dit absoluut bepalen van standpunten. Zij beseffen nog niet dat dit alleen voor henzelf van alomvattende betekenis kan zijn, maar zij benaderen daarmee een mystieke beleving, die tot steeds groter innerlijk besef kan voeren.

De fout van de jeugd is, dat zij op het ogenblik voornamelijk in zwart-wit denken wanneer het anderen betreft, maar voor zich nog niet tot erkenning is gekomen, dat dit alleen voor het Ik, mits consequent doorgevoerd, de juiste weg kan zijn. Toch ontstaat reeds nu een steeds groter wordende geestelijke kracht in de jongeren. Deze schijnbare eenzijdigheid heeft hierbij zelfs voordelen: een enkele stroom heeft meer capaciteit en onmiddellijk beschikbare energie, dan vele kleinere stroompjes met eenzelfde verplaatsing van bijvoorbeeld water. Leert men de kracht van het geheel voor zijn doel te gebruiken, zo zal men dus meer kunnen bereiken. Lees: niet die vele dingen gelijktijdig, maar gebruik steeds uw energie om één enkel doel zo snel en goed mogelijk te bereiken.

Hiermede hoop ik duidelijk gemaakt te hebben, dat getallen nooit bepalend mogen zijn voor menselijke waarderingen, dat computers nooit beslissingen voor de mens mogen kunnen nemen en vooral ook, dat de mens met zijn schijnbaar onredelijke waarden als voorgevoelens, emoties en dergelijke de werkelijkheid voor zich en vanuit zich beter kan benaderen dan welk systeem van berekeningen dan ook. Dat is hetgeen ik vanavond te berde wilde brengen. Indien u wilt, kunt u nu vragen stellen.

Vraag: Welke rollen spelen getallen in de geestenwereld?

Antwoord: Die van symbolen, welke van betekenis en waarde veranderen naarmate de associaties, waarmee zij gebruikt worden. Het getal in zich is abstract. Het kan dan ook dienen door de vastlegging van welke feitelijke ervaring of erkenning dan ook, mits de associatie, daarmee bestaat. Wij gebruiken het getal niet om te tellen, dus aantallen van hetzelfde samen te voegen, maar eerder als bij de esoterie in overdrachtelijke zin, als uitdrukking van een 'Gestalt'. Kortom: de waarde van het getal wordt door ons geheel bepaald door de associaties, daarmee verbonden.

Het is voor ons dus in de eerste plaats associatief, soms kwalitatief en maar zelden kwantitatief in betekenis binnen de sferen zoals ik dezen ken. Voor de mens lijkt mij dit gebruik niet hanteerbaar, daar de abstractie van het getal en daarmee de vrije hantering van het getal middels associatie praktisch niet meer mogelijk is, daar het systeemdenken de getallen in een bepaalde rangorde bindt en daarmee ook elke associatie, als bij de esoterie, binnen een soortgelijke rangorde en verwerkingsmogelijkheid pleegt te plaatsen.

Vraag: Men kan aan een getal, bijvoorbeeld 12, een symbolische betekenis hechten - volledigheid?

Antwoord: Inderdaad, maar alleen weer op basis van een systeem. Maar zelfs al is men daarmee geheel vergroeid en kan men het systeem met anderen delen, blijkt het moeilijk, gezien de normale rekenkundige bewerkingen en het normale hanteren van getallen, zonder vervorming de daaraan in het systeem verbinden betekenis vast te houden. Binnen het systeem bestaat echter een associatieve hantering, dat geef ik toe. Vergeet daarbij niet, dat de kernwaarde van de associatie voor u veelal niet geheel in woorden uitdrukbaar zal zijn, zodat het getal als middel tot mededeling niet meer hanteerbaar is. In de door u bedoelde zin kunt u het getal dan niet meer met enig nut en enige redelijkheid naar buiten toe gebruiken. Het getal heeft hierdoor geen bijzondere waarde meer, maar is een eenvoudig persoonlijk symbool geworden.

Tot slot. Alles wat ik bracht, voerde bij u tot twee kwesties. De een verdedigt het getal als begripmogelijkheid met geheel eigen waarde binnen het geheel der dingen (wat niet bestaat) terwijl de ander het mystieke getal verdedigt als middel voor mystieke beleving en uitdrukking maar over het hoofd ziet dat dit een zo persoonlijke kwestie kan worden, dat elk ander symbool even bruikbaar, voor het Ik, of onbruikbaar (voor mededelingen aan anderen) zou worden. Ik meen dat het van belang is te constateren, dat elk getal een abstractie is en blijft, die alleen bruikbaar is ter nadere bepaling van de daaraan verbonden waarden. Wil het getal nog werkelijke betekenis hebben voor het menselijk kenvermogen en de menselijke ontwikkeling, dan zal het gebonden moeten kunnen worden aan een begrip. Wanneer uw troonrede en miljoenennota van miljarden spreekt, zo is dit een abstractie, omdat niemand zich deze aantallen voor kan stellen. Daarom kan men in de politiek ook beter met zeer grote getallen dan met kleinere, (die begrepen worden en zo tot zelfstandig denken aanleiding worden) kan werken.

Bij inkomens zien wij hetzelfde. Iemand, die met Hfl.10.000 per jaar uit moet komen, meent te begrijpen, wat het is om met Hfl.5.000 per jaar uit te moeten komen. Maar dit is schijn. Men denkt in getallen, maar beseft de werkelijke betekenis en de daaraan verbonden problemen van meer persoonlijke aard niet. Het verschuiven van de verhoudingen en de belangrijkheid der dingen kan niet worden beseft. Geestelijk geldt hetzelfde. Je kunt niets overzien, wat te ver van je afstaat. Elke benadering op grond van getallen voert tot misleiding. Daarom zal men geestelijk er goed aan doen niet de verhoudingen tot anderen, andere werelden en dergelijke te willen berekenen en te bepalen, maar zich bewust te beperken tot alles, wat met het Ik in verband staat, daarbij beseffende, dat het erkende alleen voor het Ik geheel juist en geldend kan zijn. De bewustwording van de mens staat in directe relatie met (de rekenaar zou zeggen in verhouding tot) het vermogen voor een in het Ik te komen tot een juiste definitie, zo scherp mogelijk, ten aanzien van aanvaardbaarheid, niet aanvaardbaar zijn en dergelijke. Juist dit bracht mij er toe het binaire stelsel voor een mens die rekenen wil, van groter belang en juistheid te achten dan het 10-talig stelsel.

Goedenavond.

ONTWIKKELINGEN VAN DEZE DAGEN

Goedenavond, vrienden.

De ontwikkelingen van deze dagen zijn uit de aard der zaak voor een ieder belangrijk. U zult het mij dan ook niet euvel duiden, wanneer ik daaraan een kort ogenblik aandacht wijd.

De stromingen van wit en rood licht, die op het ogenblik de wereld in versterkte mate beroeren, zal in de komende tien dagen een reeks van beslissende veranderingen tot stand kunnen brengen. Dit zal onder meer liggen in het veranderen van de mogelijkheden, die er voor een aantal mensen bestaan. Misschien ook de dood van een aantal mensen, die op het verloop der dingen een grotere invloed zouden kunnen hebben. Daarnaast mogen wij rekenen op veranderingen in de natuur, die elk voor zich weer op het lot van groepen mensen een grote invloed kunnen hebben. Wanneer je dit alles wilt plaatsen in een wat ruimer kader, zou men het misschien ongeveer als volgt mogen formuleren: de ontwikkelingen in de komende 10 tot 14 dagen zijn mede of zelfs hoofdzakelijk bepalend voor het verdere verloop der gebeurtenissen in de komende vier maanden. Daar echter gelijktijdig een groter Licht zich gaat manifesteren in meer geestelijke zin (voor sommigen reeds in oktober, voor de meesten echter rond half november) kan gerekend worden in deze periode met een helderder inzicht bij zeer vele mensen. Dit vergroten van het begrip voor de wereld en het eigen Ik zou eveneens een grote bijdrage kunnen vormen voor het versneld tot uiting komen van een aantal tot nu toe dormante revolutionaire tendensen.

De verschijnselen hiervan kunnen wij verwachten binnen bepaalde kerken, bepaalde staten. Wij zouden bijvoorbeeld op grond van dit alles een reeks onverwachte reacties in de USA kunnen verwachten, waarbij van het op grond van nu bekende gegevens gestelde, dus grotendeels onjuist blijkt te zijn. Ook in de USSR zullen wij als gevolg van dezelfde invloeden rekening moeten houden met nu nog onverwachte verschuivingen van macht, gezag, invloed, en het vormen van een nieuw intern evenwicht. Daar het hier gaat over invloeden, die op kortere termijn optreden en geen langere werkingsduur hebben, kun je aan de hand van dit alles niet met zekerheid bepalen in hoeverre de optredende verschijnselen van blijvende invloed op verdere ontwikkelingen zullen zijn. Het is een verandering van uiterlijkheden, een verandering van decor, waarbinnen echter met grote waarschijnlijkheid hetzelfde spel wordt voortgezet.

Een mens, die innerlijk in deze dagen wat moeilijkheden heeft (en de meesten van u hebben reeds wat meer moeilijkheden dan anders) zullen als gevolg van de komende werkingen wel in staat zijn voor zich aanvaardbare oplossingen te vinden. Een oplossing voor je problemen kun je echter het best en met het langst blijvende resultaat vinden, wanneer je de heersende krachten erkent en de Lichtende krachten (zoals de invloeden, die nu weer komende zijn) op zich in laat werken. Wanneer je dit doet, moet je je niet afvragen, hoe je het oude kunt behouden, maar hoe je de beste oplossing kunt vinden binnen de nu bestaande mogelijkheden en ontwikkelingen. Laat daarbij het verleden zoveel mogelijk rusten. In deze tijd is het verleden mors, niet meer houdbaar en de schijnbaar belangrijke waarheden en regels van het verleden blijken in deze tijd dan ook meer en meer af te brokkelen. Dat wat geweest is, was in zijn tijd misschien goed, maar nu is het niet meer houdbaar.

De energie, die je in deze dagen aan het verleden en oude waarden besteedt, zal in de meeste gevallen nutteloos verspilde kracht zijn. Bouw liever iets op met de nu bestaande mogelijkheden, voor vandaag en eventueel zelfs voor morgen, zover je morgen tenminste kunt aanvoelen of overzien. Op deze wijze kunt u zich in komende dagen voorbereiden op de meer chaotische en vooral ook meer bandeloze ontwikkelingen, die het volgende kalenderjaar zal brengen. Vergis u niet: het komende kalenderjaar brengt voor velen onder u grote moeilijkheden en vooral strijdigheden met zich. Er zal wel geen sprake zijn van een werkelijke wereldoorlog, maar mijns inziens zal er veel geweld zijn, meer dan in het nu aflopende jaar, daarnaast zullen wij vele uitbarstingen van onbeheerstheid en onredelijkheid op elk terrein kunnen constateren. Zolang, je als mens gebonden blijft aan de heersende tendensen (dus aan invloeden, die van buitenaf komen) zal het je onmogelijk zijn je te onttrekken aan de vele schokken en onaangenaamheden, die deze tendensen met zich brengen.

Aan de andere kant zetten zich echter, zeker rond december en de twee maanden daarna, voor velen, nieuwe ontwikkelingen in beweging. U zult ontdekken dat processen, die lange tijd stil hebben gelegen, opeens weer actief worden. Bekenden uit het verleden duiken weer op. Dingen die u reeds lang als afgedaan beschouwde rijzen opnieuw als mogelijkheden of feiten op in uw leven.

Dit heeft betrekking op alles, en kan dus evenzeer voeren tot de noodzaak nog af te rekenen met fouten uit het verleden als met de mogelijkheid, dat reeds lang afgeschreven vorderingen u alsnog betaald worden. Wil je echter in de toekomst zelf iets bepalen, zelf iets doen, dan zul je allereerst na moeten gaan in hoeverre je je van dergelijke invloeden los kunt maken.

Een los zijn van invloeden is alleen dan mogelijk, wanneer het eigen besef zich aan de bepalende en dwingende inwerkingen kan onttrekken, zodat eigen besef niet meer wordt gericht door de optredende invloed; materieel kunt u zich niet geheel daaraan onttrekken. Wel kunt u door uw denken een hogere en evenwichtiger invloed te geven, leren de verschijnselen niet in de eerste plaats te ondergaan, maar deze eerder leren zien als een actie, een mogelijkheid, waarvan u volgens eigen besef en wil gebruik kunt maken. Dit betekent, dat men eigen bestrevingen en handelingen in overeenstemming brengt met de erkende werkingen en tendensen. Zoals men een rookvuurtje (verblindend van afval bijvoorbeeld) bij een bepaalde wind wel kan stoken zonder dat voor iemand hinder ontstaat, maar bij een anders gerichte windstroming beter niet tot ontbranding kunt brengen; zoals een windmolen nu eenmaal het beste maalt bij een bepaalde windsterkte en dus gericht en geremd moet worden in overeenstemming met de heersende winden, zo is ook in uw leven een grote reeks van waarden, die verstevigd kan worden of zelfs bereikt worden door een juist gebruik te maken van de rond u optredende krachten. Om dit te kunnen doen is echter noodzakelijk, dat men de kracht erkent, zonder er door beheerst te worden, zodat men zich niet op de heersende tendensen mag laten drijven en zich steeds weer zal moeten afvragen welke werkingen optreden. Wij zullen u door regelmatige voorlichting hierover helpen dit te bereiken.

Misschien mag ik u echter reeds nu enkele regels geven, die in dergelijke omstandigheden voor u van groot belang kunnen zijn voor een juister erkennen van mogelijkheden en omstandigheden.

Alles wat buiten mij gebeurt, bepaalt mijn mogelijkheden, maar mag nimmer mijn doel bepalen.

Alleen de bestaande mogelijkheden zijn voor mij bruikbaar, het heeft dus geen zin andere verwachtingen en nu niet bestaande mogelijkheden naast de werkelijkheid te plaatsen bij mijn overwegen van het mogelijke.

Wanneer ik in mijzelf een rustpunt, een geestelijke harmonie en daarmee ook kracht kan vinden, is het mij hierdoor mogelijk de op mij inwerkende invloeden vanuit de kosmos (zover zij mijzelf beïnvloeden en treffen) als het ware af te schudden. Ik kan dan deze invloeden en de mogelijke ontwikkelingen daarin meer objectief bezien en juister, sneller en redelijker reageren op de voor mij belangrijke mogelijkheden.

En ten laatste: kracht en energie kan door de kosmische invloeden worden bevorderd, maar zal ook daardoor kunnen worden afgeremd. Dit geldt zowel voor geestelijke als lichamelijke energie van de mens, die aan deze krachten onderworpen blijft.

Er zijn onder u velen, die de laatste maanden en zeker de laatste 6 à 7 weken vaak zeer lusteloos en moe zijn geweest, zonder dat hiervoor een bijzondere aanleiding scheen te bestaan. Dit is een voorbeeld van hetgeen ik tracht u duidelijk te maken. Wanneer u echter u daarvan los wist te maken en innerlijke, geestelijke krachten wist te gebruiken, was het mogelijk de moeheid, lusteloosheid enzovoort te overwinnen. Een bewuste geestelijke kracht kan namelijk niet zonder meer door kosmische werkingen worden aangetast of zelfs teniet worden gedaan. Zorg daarom in de komende maanden voor reserves aan geestelijke kracht. Zoek innerlijke harmonie te vinden, zodat uw psychisch bestaan meer veerkracht kan tonen. Onderwerp u niet te zeer aan de inwerkingen van uw fysiek, zij het door u zorgen te maken, u te beklagen, of toe te geven aan gevoelens van onrust, moeheid enzovoort.

Misschien klinkt u alles wat ik tot nu toe hiervan zeg wat duister en onbegrijpelijk, maar misschien kan ik u een voorbeeld geven, waardoor mijn bedoelingen toch duidelijk worden. Stel dat u gelooft aan bijstand vanuit de geest, van God enzovoort.

Nu zijn uw materiële omstandigheden anders dan u wenst. Vraag dan niet wat u meent dat het aangenaamste of beste zou zijn, maar vraag u eerst eens af, welke wijzigingen fysiek mogelijk zouden zijn. Belangrijk is dus dat u niet alleen een verlangen hebt, maar dat de verwezenlijking daarvan ook volgens uw eigen besef nu mogelijk zou zijn. Beroep u nu op de geestelijke waarde of kracht, waarin u vertrouwt, om deze verandering tot stand te brengen. Put u dus niet uit in de eerste plaats op allerhande lichamelijke oefeningen, maar richt u daarop geestelijk. U zult dan ontdekken dat u hierdoor innerlijk een verandering ondergaat. Telkens weer bewerkstelligt u dat u de begeerde en door u mogelijk geachte veranderingen nu mede zelf tot stand gaat brengen, zonder dat u dit echter een buitengewoon grote inspanning kosten zal.

Een ander voorbeeld. U weet dat er in deze dagen zeer vaak een neiging bestaat, zowel bij u als bij anderen, tot grote prikkelbaarheid en zelfs onredelijkheid. U voelt op een gegeven ogenblik ook bij u zelf onredelijke woede opkomen, u bent geërgerd enzovoort. Constateer allereerst, dat u weet dat er een invloed bestaat op het ogenblik, waardoor zo iets bevorderd wordt. Dit besef verandert wel niet onmiddellijk iets voor u, maar helpt u de opkomende erger enzovoort te beheersen. Keer nu even in uzelf en tracht uw innerlijk besef van het leven te stimuleren, zo enige afstand scheppende tussen u en de onmiddellijke aanleiding tot de uitingen van prikkelbaarheid enzovoort. Door zo u te distantiëren van de invloed, die (zoals u beseft) vanuit de buitenwereld op u in tracht te werken, herkrijgt u de heerschappij over eigen persoonlijkheid, die u anders tijdelijk zou kunnen verliezen. De impulsen van buitenaf houden dan misschien wel aan, maar u kunt zich nu bewust beroepen op uw werkelijke innerlijke gesteldheid en hieruit de mogelijkheid putten om zonder verdere ruzie of prikkelbaarheid en ellende u te beheersen. Bedenk daarbij dat veel van de ellende, die de mensen in deze dagen hebben, uit overgeprikkeldheid en zenuwachtigheid voort kan komen. Deze ellende kunt u dus vermijden door u van uw werkelijke Ik bewust te blijven en uw zaken niet volgens de uiterlijke invloeden alleen maar in overeenstemming met eigen innerlijke harmonie te regelen. Dit zijn maar enkele voorbeelden, die u duidelijk kunnen maken, waarom bijvoorbeeld doel en mogelijkheden in uw besef gescheiden dienen te blijven, beheersing en innerlijke harmonie van node is en dergelijke.

Er is natuurlijk nog veel meer. Wanneer u zich beroept op de geest bijvoorbeeld, zult u zich altijd op de totaliteit beroepen, maar deze ervaren en benaderen in de gestalte van een bepaalde persoonlijkheid. De voorstelling die u van die persoonlijkheid hebt en vooral het beeld, dat u zich maakt van de vermogens daarvan, zal bepalend zijn voor de kracht, die uit het geheel tot u kan komen en vanuit het totaal werkingen in en voor u kan veroorzaken. Uw eigen denken en voorstellingsvermogen bepaalt dus voor een zeer belangrijk deel, wat u uit de kosmos aan krachten kunt putten en de wijze, waarop u kosmische krachten gebruiken kunt.

In een wereld waarin de scherp optredende beïnvloedingen van buitenaf in het beleven van de mensen en toenemend sterke rol dreigen te gaan spelen, moet je voorzichtig zijn met de voorstelling die je je maakt van je geestelijke helpers en dergelijke. Stelt u zich helpers of bijvoorbeeld God in een dergelijk verband te groot, te vaag en te almachtig voor, dan zult u daarin niet werkelijk, geheel en bewust kunnen geloven en vertrouwen. U zult dan niet in staat zijn om enige invloed uit te oefenen op de krachten, die u eventueel nog kunt wekken. Stelt u zich helpende krachten te beperkt voor, dan is de hulp die u krijgen kunt, wel geheel in overeenstemming met uw verlangen, maar zal de mate, waarin u die hulp kunt krijgen, zo zeer beperkt zijn, dat eveneens slechts resultaten kunnen worden verwacht, die teleurstellend zijn voor u.

Het lijkt mij daarom beter dat men, wanneer men zich op de Geest of God meent te moeten beroepen, dit wordt gedaan met een zo duidelijk mogelijke voorstelling, zowel van de vermogens, waarop u een beroep doet als van de persoon, die deze voor u tot uiting brengt, en daarbij er altijd zorg voor te dragen, dat men met dit beroep geen te hoge eisen stelt volgens de gemaakte voorstelling. Vraag nooit hetgeen u zelf, gezien uw voorstelling, twijfelachtig of zelfs onmogelijk acht, maar beperk u steeds tot datgene, wat gezien uw voorstelling en geloof tot de eenvoudige mogelijkheden behoort. U zult dan snellere en betere resultaten kunnen boeken. Let wel: of de voorstelling waarmede u werkt, juist is, telt hierbij minder.

Van belang is slechts, dat u ten aanzien van het totaal een juiste instelling bereikt, waardoor uw verzoek om hulp en uw begrip van het totaal harmonisch blijven.

Velen van u zullen in het komende jaar ervaren, dat zij aan een dergelijke hulp behoefte hebben. U hebt immers allen een bepaald geloof, bepaalde inzichten, en of u nu progressief bent dan wel eerder zeer orthodox - wat betekent, dat het Ik psychisch retrograde staat onder de heersende invloeden -, in alle gevallen zult u daarmee moeten rekening houden, en zal de wereld u voor problemen plaatsen, waarvoor u zo snel geen oplossing ziet. U kunt de veranderingen van deze tijd niet zonder meer blijven volgen en alleen deels aanvaarden. Om toch meester te blijven over jezelf en te leven volgens eigen besef van harmonie, zal men dus meer moeten presteren en zelfs meer moeten zijn, dan men volgens eigen besef op het ogenblik is. Dit is alleen bereikbaar door een beroep te doen op zowel hogere krachten als op eigen werkelijke Ik.

Ik hoop, dat ik hiermede, al is het dan ook geen esoterie in de aanvaarde zin van het woord, iets heb bijgedragen tot een juister begrip voor ontwikkelingen, zowel als voor persoonlijk ervaren in deze dagen. Want vele mensen menen dat je de wereld vreemd moet blijven, om met de krachten van de geest en vanuit de geest te kunnen werken. Dit is echter dwaasheid, zoals u beseffen zult. Wie waarlijk bewust en ten goede in de wereld wil werken, moet de wereld ook kennen. En wie vanuit de geest wil werken in stof of sferen zal zowel de geestsfeer (van waaruit wordt gewerkt) als de wereld waarin gewerkt wordt, moeten erkennen en aanvaarden. Anderen zijn van mening dat men in de eerst plaats, zeker als mens, nuchter en logisch moet blijven denken, dat men 'reëel' moet blijven. Maar in een wereld zo vol van illusies en misleidingen als de uwe, is dit in de praktijk onbereikbaar. Juist daarom is het beter, ook met minder logische invloeden en gedachten rekening te houden en meer een beroep te doen op eigen innerlijke krachten, zelfs wanneer dezen logisch niet zo belangrijk lijken te zijn.

Als slot nog enkele punten ten aanzien van toekomstige gebeurtenissen, die ik voor u verzamelde. Er zal de komende tijd zeer veel schade ontstaan op het zuidelijke halfrond, waarbij wij zowel kunnen denken aan Australië als aan Zuid-Amerika en Afrika. Het gaat hier om grote branden, aardbevingen, wateroverlast en vulkanische verschijnselen, vooral Zuid-Amerika zal mijns inziens tot einde van het volgende jaar door dergelijke rampen worden getroffen. U kunt hier echter weinig of niets tegen doen. Tracht te erkennen dat hetgeen zo gebeurt zin heeft en dat vooral de ontwikkelingen, die zo ontstaan, al is het gebeuren misschien op zich tragisch, zo zinrijk is, dat hierdoor alle leed en kwaad meer dan opgeheven wordt. Spreek niet te veel over de ellende van anderen, maar vraag u vooral af, waar en hoe u zelf het meeste goed zult kunnen doen. Dat is de juiste oplossing.

Het ziet er naar uit, alsof de politieke spanningen in vele delen van de wereld binnenkort op ongelofelijke wijze zullen toenemen. De woorden en de daden van de betrokkenen zullen daarbij voortdurend met elkander in strijd zijn. Wie zich hiermede bezig houdt, zal wel partij kiezen, maar verward worden. Tracht u dus daarmee niet te veel bezig te houden en laat de komende 6 à 7 maanden de politiek maar liever met rust. Houdt u met de mensen bezig en ga uit van hetgeen u zelf kunt en wilt doen. U zult ontdekken dat ook in het verdere verloop van het jaar 1969 van vele zijden geweld zal worden gebruikt. U kunt dit niet beletten of voorkomen. Tracht echter zoveel mogelijk een deel hebben aan, betrokken zijn bij of verbonden zijn met dit geweld te vermijden. U kunt vaak door uw afwezigheid meer bijdragen tot het ontstaan van rust en vrede dan door pogingen om vrede te stichten, daar dit laatste voeren zal tot misvattingen, vergissingen, en zo tot grotere ellende en verwarring slechts bij kan dragen.

In uzelf zult u in komende dagen vreemde gedachten zien rijzen. Soms worden zij uitgedrukt als stoffelijke geneigdheid, soms als verzet tegen tot nu toe erkende leerstellingen etcetera. Geef hieraan aandacht, want de invloeden, die ook vanuit de geest in steeds sterkere mate op de wereld worden afgestuurd, hebben een zekere inwijding ten doel. Dat wil zeggen dat zij een werkelijkheidsrealisatie in de mens bevorderen. De wat vreemd en onverwacht in uw denken verschijnende indicaties van deze werkingen moogt u dus niet zonder meer terzijde leggen. Houdt u bezig met de afwijkingen van de norm in eigen denken en gedrag voor de komende tijd.

Dit zal niet slechts bijdragen tot een grotere zelfkennis, maar vooral ook mogelijk maken, dat u de voor u innerlijk juiste waarderingen en daarmee de in u beschikbare krachten leert kennen. Naast grote successen op geestelijke terrein zult u op uw weg mislukkingen ontmoeten, wanneer u zich daarmee bezig houdt tenminste. Het falen toont echter een vaste samenhang, een gemeenschappelijke oorzaak of factor; dit geldt voor de komende 10 à 12 maanden. Erken dit patroon en u zult niet alleen verdere mislukkingen kunnen vermijden, maar zult ook beseffen, waar u ongewoon grote mogelijkheden hebt. Maak daarvan dan zoveel mogelijk gebruik.

Goedenavond.

d.d. 20 september 1968